

มาตรการลงโทษผู้กระทำผิดและคุ้มครองผู้เสียหายจากภัยคุกคาม ทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิงผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร¹

ธิตยา ราชรองวังนุชิต²

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำผิดและคุ้มครองผู้เสียหายจากภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิงผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดพื้นฐาน ความหมาย ประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิง พบว่าปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาและเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้คนในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีที่เห็นกันอยู่ทั่วไปในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ คือการใช้แอปพลิเคชันธนาคารเพื่อทำธุรกรรมต่างๆ เช่น การโอนเงินเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการต่างๆ เนื่องจากมีความรวดเร็วและสามารถใช้ได้ไม่ว่าเวลาใดหรือสถานที่ใด ส่งผลให้ผู้คนในปัจจุบันมีการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางแอปพลิเคชันธนาคารมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันยังมีภัยอันตรายที่ซ่อนอยู่จากผู้ทำร้ายประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะในรูปแบบฟิชซิง ที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเงิน จนก่อให้เกิดความเสียหายในทางการเงินขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน เมื่อได้ทำการศึกษามาตรการเกี่ยวกับอาชญากรรมในรูปแบบฟิชซิง พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรก มาตรการรักษาความปลอดภัยจากสถาบันการเงินในกรณีที่ผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันธนาคารได้รับความเสียหายจากการฟิชซิง ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากภัยคุกคามไซเบอร์เพื่อให้สถาบันการเงินดำเนินการตามมาตรการหลายรูปแบบ³ เช่น การแจ้งเตือนผู้ใช้บริการ การจำกัดวงเงินธุรกรรม การเพิ่มมาตรการยืนยันตัวตน การใช้เทคโนโลยีการวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อตรวจจับกิจกรรมที่ไม่ปกติในบัญชีผู้ใช้ การระงับบัญชีชั่วคราว เพื่อป้องกันความเสียหายเพิ่มเติม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้มีการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยออกมา เพื่อให้สถาบันการเงินถือเป็นแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการใช้แอปพลิเคชันธนาคารในการให้บริการทางการเงิน แต่การก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ในรูปแบบฟิชซิงก็ยังคงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นเพียงหลักเกณฑ์หรือนโยบายเพื่อกำกับดูแลสถาบัน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง มาตรการลงโทษผู้กระทำผิดและคุ้มครองผู้เสียหายจากภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิงผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบดี และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ธนาคารแห่งประเทศไทย, หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ, ที่ ฝตท.(01) ว. 20/2566. (9 พฤศจิกายน 2566).

การเงินให้ถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันเท่านั้น หากสถาบันการเงินใดไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนก็ไม่ได้มีการกำหนดบทลงโทษที่แน่ชัดสำหรับการฝ่าฝืนมาตรการนั้นว่าควรเป็นอย่างไรหรือเป็นไปในแนวทางใด ผู้ศึกษาเห็นว่าหากการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรการดังกล่าวไม่ได้ถูกจำกัดไว้ภายใต้กรอบของกฎหมายหรือไม่มีการกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน สถาบันการเงินอาจไม่ดำเนินการอย่างจริงจังในการดำเนินการตามมาตรการป้องกันความเสี่ยง ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างที่อาชญากรทางไซเบอร์มีโอกาสกระทำการฟิชชิ่งได้อย่างสะดวกและง่ายดาย ส่งผลให้การกระทำความผิดในรูปแบบฟิชชิ่งยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง มาตรการทางกฎหมายเพื่อลงโทษอาชญากรรมทางไซเบอร์รูปแบบฟิชชิ่ง ในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับรูปแบบของการกระทำความผิดทางไซเบอร์รูปแบบฟิชชิ่งที่ชัดเจนและยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้กับการกระทำความผิดในรูปแบบนี้ จึงต้องนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าว แม้จะมีกฎหมายไทยที่สามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดในรูปแบบฟิชชิ่งได้ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341⁴ ความผิดลักษณะฉ้อโกง และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 มาตรา 14(1)⁵ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดรูปแบบใหม่ ที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้เกิดความยุติธรรมได้ ซึ่งผู้ศึกษาพบปัญหาเกี่ยวกับการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ที่มีการหลอกลวงโดยทำให้เกิดความเข้าใจผิด ซึ่งทำได้สองวิธี คือการแสดงข้อความเท็จหมายถึงแสดงข้อเท็จจริงที่ไม่ตรงกับความจริง และปกปิดข้อความจริงอันควรบอกให้แจ้ง โดยการหลอกลวงดังกล่าวนี้เพื่อให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกระทำความผิดในรูปแบบฟิชชิ่งในประเด็นของการได้ไป เห็นว่าการฟิชชิ่งได้ไปซึ่งข้อมูลจากการฟิชชิ่งไม่ใช่การได้ไปซึ่งทรัพย์สินโดยตรง แต่เป็นการได้ไปในลักษณะของรหัสผ่าน หมายเลขบัญชีธนาคาร หมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูลทางการเงินอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องต่อไปได้ ซึ่งต่างจากองค์ประกอบความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา ที่วางหลักว่าการได้ไปนั้นหมายถึงการได้ไปซึ่งทรัพย์สิน โดยทั่วไปแล้วการฟิชชิ่งนั้น ผู้กระทำความผิดไม่ได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินจากผู้เสียหายโดยตรง แต่จะเป็นการ

⁴ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังวานั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁵พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 มาตรา 14(1) บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน หรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย แก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา”

ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลก่อนแล้วจึงไปแสวงหาประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน ดังนั้น การที่จะนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้จึงไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ประการที่สาม มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดอาชญากรรมทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิง แม้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 มาตรา 14 จะสามารถปรับเข้ากับการกระทำความผิดเกี่ยวกับฟิชซิงได้ เนื่องจากมาตรา 14(1) มีวัตถุประสงค์มุ่งเอาผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดในลักษณะการปลอมเว็บไซต์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายให้เข้ามาทำธุรกรรมต่างๆ แต่เมื่อพิจารณาอัตราโทษตามมาตรา 14 ที่กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เห็นว่ามีการกำหนดโทษที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดรูปแบบฟิชซิงจะได้รับ เนื่องจากว่าหากผู้กระทำได้กระทำความผิดจนสำเร็จ ผู้กระทำย่อมได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดคิดเป็นมูลค่ามาก ทั้งโอกาสที่จะถูกจับกุมมีน้อยเมื่อเทียบกับการกระทำความผิดในรูปแบบดั้งเดิม เนื่องจากการกระทำฟิชซิงเป็นการกระทำผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ขณะกระทำไม่มีพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ ทั้งผู้กระทำโดยทั่วไปไม่มีความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีอาจมีการทำลายพยานหลักฐาน ทำให้การสืบหาพยานหลักฐานก็เป็นไปได้ยาก

ประการสุดท้าย มาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกฟิชซิง ผู้ศึกษาเห็นว่าส่วนใหญ่แล้วเมื่อมีการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ขึ้น กฎหมายมุ่งที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด แต่ไม่ได้มุ่งคุ้มครองหรือเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหายหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำฟิชซิงเท่าที่ควร แม้ว่าผู้เสียหายจะมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งเพื่อละเมิดได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420⁶ ก็ตาม แต่การฟ้องเรียกค่าเสียหายดังกล่าว ก็อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นโจทย์ในการนำสืบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเสียหายจากการถูกละเมิดที่ตนได้รับจากการฟิชซิงว่ามีมากน้อยเพียงใด ประกอบกับการที่ผู้เสียหายส่วนใหญ่ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาทำให้เกิดปัญหาในการหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาแสดงต่อศาล เนื่องจากกระทำได้โดยยากและพยานหลักฐานที่หามาได้อาจไม่ครบถ้วน และเป็นดุลพินิจศาลที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายจากการถูกฟิชซิงว่ามีมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ ผู้กระทำความผิดซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสามารถอาศัยความเชี่ยวชาญของตนเพื่อทำลายพยานหลักฐานได้โดยง่าย ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ที่มีอัตราการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ประเภทฟิชซิงที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันเช่นเดียวกับประเทศไทยแล้ว ประเทศสิงคโปร์มีการเตรียมบังคับใช้กฎหมายใหม่ที่กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการโทรคมนาคมต้องร่วมรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการถูกฟิชซิง ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในการทำธุรกรรมออนไลน์

⁶ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

จึงควรนำแนวทางของประเทศสิงคโปร์มาปรับใช้ กรณีที่ผู้ให้บริการละเลยหรือไม่ดำเนินการตามมาตรฐานความปลอดภัยไซเบอร์ที่เหมาะสม ผู้ศึกษาเห็นว่ากฎหมายไทยยังไม่ได้คุ้มครองผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบจากการฟิชซิงเท่าที่ควร อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เสียหายในการนำสืบถึงความเสียหาย ทำให้ไม่ได้รับค่าเสียหายตามที่ควรจะได้รับ

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดและคุ้มครองผู้เสียหายจากภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบฟิชซิงผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เสนอให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายอันเป็นการกำหนดหน้าที่ของสถาบันการเงินที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถาบันการเงินอย่างเคร่งครัด โดยบัญญัติเพิ่มเติมลงในพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 บัญญัติว่า “มาตรา... ให้สถาบันการเงินดำเนินการตามมาตรการขั้นต่ำในการรักษาความปลอดภัยตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด” และผู้ศึกษาเห็นควรให้กำหนดบทลงโทษเพื่อใช้บังคับในกรณีที่สถาบันการเงินละเลยหรือฝ่าฝืนมาตรการรักษาความปลอดภัยดังกล่าว โดยบัญญัติเพิ่มเติมในหมวดบทกำหนดโทษ ว่า “มาตรา... สถาบันการเงินใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา... ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง” บทบัญญัติกฎหมายที่ผู้ศึกษาเสนอแนะให้มีการตราขึ้นเพิ่มเติมขึ้น เป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงอันอาจเกิดจากการกระทำความผิดทางไซเบอร์ในรูปแบบต่างๆ รวมถึงรูปแบบฟิชซิง ก่อนที่การกระทำความผิดนั้นจะสำเร็จผล เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายขึ้น ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายเพื่อปิดช่องว่างทางกฎหมายตามที่ผู้ศึกษาได้เสนอแนะไปนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลสถาบันการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดภายใต้กรอบของกฎหมาย ทำให้สถาบันการเงินมีความน่าเชื่อถือและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสถาบันการเงินได้ ทำให้ช่องว่างที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถาบันการเงินนั้นมีน้อยลง ส่งผลให้อาชญากรทางไซเบอร์ลงมือกระทำความผิดได้ยากขึ้น และมีแนวโน้มว่าอาชญากรทางไซเบอร์กระทำความผิดสำเร็จได้น้อยลง

2. เสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงทั้งกระบวนการยุติธรรม และมีการปรับปรุงกฎหมายทั้งระบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เพื่อให้ครอบคลุมถึงการกระทำอาชญากรรมทางไซเบอร์โดยนำหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายอาญา กล่าวคือ ในการกำหนดการกระทำใดการกระทำหนึ่งเป็นความผิดและมีโทษนั้น ต้องบัญญัติให้ชัดแจ้งกับรูปแบบของการกระทำและโทษที่จะลงต่อผู้กระทำความผิดในฐานนั้น ๆ ซึ่งกฎหมายจะต้องครอบคลุม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินจากการกระทำความผิดของอาชญากรรมทางไซเบอร์ด้วย โดยผู้ศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มเติมบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341/1 “มาตรา 341/1 ผู้ใดโดยทุจริต ใช้ระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เพื่อหลอกลวงผู้อื่นให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการเงิน หรือข้อมูลที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เปิดเผยข้อมูล หรือบุคคลที่สาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เพื่อให้ความผิดฐานถือโกงตามประมวลกฎหมายอาญาครอบคลุมถึงการทำฟิชซิ่ง ที่เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลก่อนแล้วจึงไปแสวงหาประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน ให้สามารถนำมาปรับใช้กับความผิดฐานถือโกง ตามประมวลกฎหมายอาญาได้

3. เสนอให้มีการกำหนดอัตราโทษตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ โดยกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำสำหรับการกระทำความผิดให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการก่ออาชญากรรมประเภทนี้ ทำให้เกิดความเสียหายมูลค่าสูงและส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นวงกว้าง บทบัญญัติของกฎหมายไทยที่จะนำมาใช้กับการกระทำความผิดลักษณะนี้นั้น เห็นว่ามีอัตราโทษต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 มาตรา 14 จากเดิมที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” โดยแก้ไขอัตราโทษเป็น “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เพื่อให้อัตราโทษดังกล่าวสอดคล้องกับการกระทำความผิดและสังคมในยุคปัจจุบัน

4. เสนอว่าควรนำแนวทางของประเทศสิงคโปร์มาปรับใช้ เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นผู้ประกอบกิจการย่อมต้องมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพสูงกว่าบุคคลทั่วไป โดยต้องตรวจสอบหรือยืนยันว่าผู้ทำธุรกรรมผ่านแอปพลิเคชันของธนาคารนั้นเป็นเจ้าของบัญชีจริงหรือไม่ การทำธุรกรรมต่าง ๆ นั้นมีข้อน่าสงสัยหรือไม่ เช่น การโอนเงินออกจากบัญชีเป็นจำนวนมากจะต้องมีการยืนยันตัวตนบุคคลโดยการสแกนใบหน้า การโอนเงินออกจากบัญชีหลายครั้งต่อเนื่องกันต้องมีระบบแจ้งเตือนหรือข้อความ SMS ถึงผู้ให้บริการ ต้องมีระบบหรือแอปพลิเคชันที่มีความรัดกุมและปลอดภัยสำหรับผู้ให้บริการ เป็นต้น และผู้ให้บริการโทรคมนาคมก็ต้องติดตั้งตัวกรองป้องกันการหลอกลวงในเครือข่ายเพื่อกรองว่าข้อความที่ส่งเข้าโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการนั้นมีลิงก์ที่นำไปสู่เว็บไซต์ปลอมหรือไม่ หากสถาบันการเงินและผู้ให้บริการโทรคมนาคมละเลยการปฏิบัติตามหน้าที่จะต้องรับผิดชอบเต็มสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ลูกค้าดังเช่นกฎหมายของประเทศสิงคโปร์ โดยผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการให้การฟิชซิ่งเกิดจากการละเลยของผู้ให้บริการ โดยเสนอเพิ่มพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 “มาตรา ... ผู้ให้บริการระบบคอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางการเงิน หากละเลยหรือไม่ดำเนินการตามมาตรฐานความปลอดภัยไซเบอร์ที่เหมาะสม อันเป็นเหตุให้บุคคลใดตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดตามมาตรา 14(1) หรือ 14(2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าล้านบาท และต้องชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง” กล่าวคือ ควรกำหนดความรับผิดชอบในการป้องกันความเสียหาย หากสถาบันการเงินและผู้ให้บริการ

โทรคมนาคมละเลยหรือไม่ดำเนินการตามมาตรฐานความปลอดภัยไซเบอร์ที่เหมาะสม อันเป็นเหตุให้บุคคลใดต้องตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

เอกสารอ้างอิง

กุลธิดา อธิเจริญสุข, “การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับฟิชซิง,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.2559).

กุลธิดา อธิเจริญสุข, “การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับฟิชซิง,” วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, 6, 2.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, มุมมองใหม่ในกฎหมายอาญา, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2565).

ธนาคารแห่งประเทศไทย, หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงินและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ, ที่ ฝตท.(01) ว. 20/2566. (9 พฤศจิกายน 2566).

สิงคโปร์เอจจริง ออกกฎหมายใหม่ให้ธนาคารและค่ายมือถือร่วมรับผิดชอบหากลูกค้าโดนหลอก มีผล 16 ธันวาคมนี้,(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thestandard.co/singapore-banks-telcos-scams/> สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2567.

หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540).